

המהר"ל מפראג – חוזה הציונות

מהר"ל נצח ישראל פרק א

וכאשר אנו באים לבאר ענין הגלות ידיעה אמיתית, צריך לבאר קודם הסיבה לגלות, והדברים השייכים אל הגלות. ועוד שיש לבאר ענין הגלות תחילה, כי הגלות בעצמו הוא ראייה והוכחה ברורה על הגאולה. וזה כי אין ספק, כי הגלות הוא שינוי ויציאה מן הסדר.

שהשם יתברך סידר כל אומה במקומה הראוי לה, וסידר את ישראל במקום הראוי להם, שהוא ארץ ישראל. והגלות מן מקומם הוא שינוי ויציאה לגמרי. וכל הדברים כאשר הם יוצאים ממקו[מ]ם הטבעי, והם חוץ למקומם, אין להם עמידה במקום הבלתי טבעי להם, רק הם חוזרים למקו[מ]ם הטבעי. כי אם היו נשארים במקומם הבלתי טבעי להם, היה הבלתי טבעי נעשה טבעי, ודבר זה אי אפשר שיהיה הבלתי טבעי נעשה טבעי.

וכן ישראל בעצמם, אם היו עומדים בגלות לעולם, שאין זה מקומם הראוי להם, כי מקומם הראוי להם לפי סדר המציאות להיותם בארץ ישראל ברשות עצמם, ולא ברשות אחר. כמו כל דבר ודבר מן הנמצאים הטבעיים יש להם לכל אחד מקום בפני עצמו, כמו שגזרו חז"ל (משנה אבות ד ג) "אין לך דבר שאין לו מקום", וכל דבר הוא ברשות עצמו. ואם היו נשארים בגלותם לעולם, היה הדבר הזה - שהוא העמידה חוץ למקומם, שהוא בלתי טבעי - נעשה טבעי. שאין עומד בתמידות רק הדברים הטבעיים, כי הטבע שנתן השם יתברך לכל דבר ודבר מקיים אותו, עד שהוא מקיים עומד תמיד. ואם הדבר הבלתי הטבעי קיים תמיד גם כן - אף כי אינו כסדר וכטבע המציאות - היה הטבע ההוא דבר מן היותר ובטל לגמרי ללא צורך, ודבר זה לא יתכן.

וכמו כן הפיזור אינו דבר טבעי, וכמו שחוזר כל דבר ודבר אל מקומו, כך חוזרים החלקים המפוזרים והנפרדים להיותם כלל אחד. ודבר זה מבואר לכל אדם אשר הוא בן דעת, כי כל החלקים ענין אחד להם. ואם כן למה יהיה חילוק ביניהם, ולא יתאחדו, מאחר שהם דבר אחד? ולכך כל פיזור עומד להתכנס יחד. ולפיכך פיזור ישראל בין האומות הוא דבר יוצא מן הטבע, שמאחר שהם אומה אחת, ראוי שיהיו עומדים יחד להיות אחד, כמו שתמצא כל הדברים הטבעיים אינם מחולקים לשניים, רק הם מתקבצים ביחד, וכן כל "הנחלים הולכים אל הים" (קהלת א ז) להיות מתקבצים, ואין דבר אחד מתחלק. ומאשר האומה הישראלית אומה אחת בלתי מחולקת ומופרדת יותר מכל האומות, ראוי שיהיו מקובצים יחד. ומזה נראה כי הפיזור להם בפרט אינו טבעי כלל. ואי אפשר לומר שדבר זה הוא בשביל חטא ועון, סוף סוף דבר זה הוא בלתי טבעי, דהיינו הפיזור לישראל, ויהיה הבלתי טבעי נעשה טבעי, אם היה זה לעולם.

ועוד, כי לפי סדר המציאות, אין ראוי שתהיה אומה משעבדת באחרת להכביד עול עליה, כי השם יתברך ברא כל אומה ואומה לעצמה. רק מה שראוי, שיהיו ישראל עליון על גויי הארץ, כאשר עושים רצון המקום, דבר זה ענין אחר, כי כך ראוי לפי סדר המציאות, בשביל מעלתן ומדריגתן. אבל שאר האומות, לפי סדר המציאות, ראוי שכל אומה ואומה מצד שנבראת לעצמה, שלא תהא רשות אחרים עליה. ואם היה נשאר דבר זה תמיד, הוא הגלות ויד האומות מושלים על ישראל, היה דבר זה, שאינו לפי סדר המציאות, והוא שינוי סדר העולם, עומד תמיד, ודבר זה אי אפשר. ולכך מן הגלות נוכל לעמוד על הגאולה.

...ולפיכך אמר שנקברה רחל בדרך, שאם היתה נקברת רחל במערה, לא היה אצל ישראל, שהם בגלות שלהם, כח המקבץ והמאחד את ישראל, בגלות שלהם. אבל נשאר בישראל כח המאחד את ישראל, רק שאינו בפועל רק בכח בלבד. ולכך רחל, שהיא כח המאחד את ישראל, שהרי כל ישראל נקראו על שמה, נקברה בדרך. ולכך מבקשת רחמים, עד שיהיו ישראל מקובצים בארצם לגמרי. ואם לא נקברה רחל, שהיא עקרת הבית המקבץ את ישראל, בדרך, כבר נחלקו ישראל חס ושלו, ולא היה אצלם עוד כח מקבץ ומאסף את ישראל. והיינו שהשיב לה הקדוש ברוך הוא: "מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה", כי בזכות רחל, שהיא כח המקבץ את ישראל, ישובו ישראל מגלותם. וזהו "ושבו בנים לגבולם", כי יש כח מאחד את ישראל בתוך גלותם, ובשביל אותו כח המאחד ישובו ישראל מגלותם